

ก้อนเนื้อในช่อง ... สีขาวเหลือง กลืนเหมือน ออกมาจากคอ

ปกติต่อมทอนซิลที่ด้านข้างของคอ จะมีร่องหรือซอก (crypts) ซึ่งเศษอาหารอาจเข้าไปติดหรือตกค้างได้ นอกจากนั้นเซลล์ที่บุร่องหรือซอกนั้น อาจมีการตายหลุดลอกออกมา แล้วมีแบคทีเรีย, เม็ดเลือดขาวและเอนไซม์ในน้ำลายเข้าไปย่อยสลาย เกิดเป็นสารคล้ายเนย สีเหลืองขาวสะสมอยู่ ผู้ป่วยบางรายอาจมีสารแคลเซียมมาเกาะ ทำให้มีลักษณะคล้ายก้อนแคลเซียมอยู่ในร่องของต่อมทอนซิล (tonsillolith) ได้ ซึ่งอาจ

1. ก่อให้เกิดความรำคาญ รู้สึกคล้ายมีอะไรติดๆ อยู่ในลำคอ.
2. ทำให้ต่อมทอนซิลอักเสบ ทำให้มีอาการเจ็บคอเป็นๆ หายๆ.
3. ทำให้มีกลิ่นปาก.
4. ทำให้มีอาการปวดร้าวไปที่หู หรือไอเรื้อรังได้ในผู้ป่วยบางราย.

ปัญหาดังกล่าวพบในผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก เมื่อก่อนดังกล่าวในร่องของต่อมทอนซิลมีขนาดใหญ่กว่าที่ร่องจะรับได้ ก็อาจหลุดออกมาเองได้ หรือเมื่อผู้ป่วยไอ หรือขากเสมหะแรงๆ อาจหลุดออกมาให้เห็นได้.

ปารยะ อาศนะเสน พ.บ.,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

การรักษา

การรักษา มี 2 วิธี คือ วิธีไม่ผ่าตัด และวิธีผ่าตัด

1. วิธีไม่ผ่าตัด ได้แก่

- การกลั้วคอแรงๆ หลังรับประทานอาหารด้วยน้ำยากลั้วคอ, น้ำเกลือ หรือน้ำเปล่าธรรมดา.
- การใช้หัวหวดบริเวณใต้คางบริเวณมุมขากรรไกรล่าง (ซึ่งตรงกับบริเวณต่อมทอนซิล) เพื่อให้ก้อนดังกล่าวหลุดออกมา.
- การใช้ไม้พันสำลี (cotton bud), ปลายของที่หนีบผม, เครื่องมือที่ใช้เช็ดหูออก (ear curette), แปรงสีฟัน เขี่ย หรือกดบริเวณต่อมทอนซิล เพื่อเอาก้อนดังกล่าวออก.
- ใช้ที่พ่นน้ำทำความสะอาดช่องปาก, ฟันและลิ้น (water pick) ฉีดบริเวณต่อมทอนซิล เพื่อให้ก้อนดังกล่าวหลุดออก.
- ใช้นิ้วล้างเข้าไปในช่องปาก แล้วกดบริเวณส่วนล่างของต่อมทอนซิล แล้วดันขึ้นบน หรือใช้ลิ้นดันเพื่อให้ก้อนดังกล่าวหลุดออกมา.

2. วิธีผ่าตัด ได้แก่

- ใช้กรด trichloroacetic acid หรือเลเซอร์ (laser tonsillotomy) จี้ต่อมทอนซิลเพื่อเปิดขอบร่องของต่อมทอนซิลให้กว้าง ไม่ให้เป็นซอกหลืบ ที่จะเป็นที่สะสมของสิ่งต่างๆได้อีก ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้ยาเฉพาะที่.
- ผ่าตัดต่อมทอนซิลออก (tonsillectomy) เป็นการรักษาที่หายขาด มักจะทำในกรณีที่ใช้วิธีดังกล่าวข้างต้นแล้วยังไม่ได้ผล.

ต่อมทอนซิลที่ด้านข้างของคอ (ลูกศร)
(Palatine Tonsil)

สารคล้ายเนย สีเหลืองขาวสะสมอยู่ในร่องหรือซอก (crypts) ของต่อมทอนซิล (ลูกศร)

การใช้เครื่องมือที่ใช้ขูดขี้ (car curette) เพื่อ
ขูดบริเวณต่อมทอนซิล เพื่อเอาเศษสิ่งสกปรกออก

ต่อมทอนซิลที่ด้านข้างของคอ
(ลูกศร)
(Palatine Tonsil)

ต่อมทอนซิลที่ด้านข้างของคอ
(Palatine Tonsil)

ร่องหรือซอก (crypts)
ของต่อมทอนซิล (ลูกศร)

ต่อมทอนซิลที่ด้านข้างของคอ
(Palatine Tonsil)

ร่องหรือซอก (crypts)
ของต่อมทอนซิล (ลูกศร)

สารคล้ายเนย สีเหลือง สะสมอยู่ในร่องหรือซอก (crypts) ของต่อมทอนซิล (ลูกศร)

